

voorstelling is juist het verst gegaan in het weglaten van dat soort dingen waarvan je weet dat de mensen ze leuk vinden. En dat heb ik ook aan die spelers te danken. Het is ook weer niet zo moeilijk om een voorstelling te maken waarvan je weet dat de toeschouwers boe zullen roepen. Iets maken dat voor jezelf klopt en dat daar tussenin ligt, dat is heel moeilijk. En deze spelers durfden het aan dat risico te nemen.

“Kan je de etappes van het parcours dat je met deze jonge mensen hebt afgelegd, in detail beschrijven?”

Ik begin met een idee en dat durf ik dan niet uit te spreken, dat is een soort geheim. En dan zet zich een heel lang proces in gang, waarin ik zoek naar waar ik denk dat de kracht zit van de mensen die ik voor me heb. Tegelijkertijd heb ik bepaalde opvattingen over acteren en die probeer ik in dat proces te ontwikkelen. Langzamerhand kan er dan iets beginnen samenvallen. Concreet heb ik auditie gedaan voor zo een 60 kinderen, waar ik dit soort dingen gezegd heb die ik nu tegen jullie gezegd heb, over toneelspelen, en over het feit dat ik niet houd van ambitieuze kinderen op toneel, dat ik hou van dat allene op je kamertje, van dat rustige. Dan heb ik dia's laten zien van Balthus en Repin (een Russische schilder van rond de eeuwwisseling met van die verstilde aanwezige portretten). Ik heb ook *I Puritani* van Bellini laten horen en ook grote delen laten zien uit *Nostalgia* van Tarkowski, om zo te tonen dat het ego van de acteur en de actrice niet belangrijk is, maar dat ze een deel zijn van het geheel. Daarover ben ik heel duidelijk geweest en dat begrepen ze ook heel goed. Ik heb dan ook een hele tijd met ze zitten praten, hen

Repin

verteld dat ik nog nooit eerder een kindervoorstelling gemaakt had en dat ik met hen zou omgaan als met gewone acteurs, dat ik soms in zak en as zit en dat het niet altijd leuk zou zijn. En die kinderen die overgebleven zijn, zijn het soort kinderen die dat leuk vinden.

Ik begin met heel weinig, met 'als je zit, is het al mooi genoeg'. Waar ik heel lang mee bezig ben, is met het wegwerken van al die foute manieren van spelen op toneel waar mensen zich op een bepaalde manier willen mee manifesteren. We hebben dan rond heel verschillende dingen geïmproviseerd: rond hun kindertijd, rond wat ze nu mooi of lelijk vinden. Belangrijk is dan hoe je dat aanpakt: als je als eerste zin opgeeft "Weet je wat ik het leukste vind", dan krijg je andere antwoorden dan wanneer je gewoon vraagt: "Wat vinden jullie leuk?". De objectiviteit van de opdracht krijg je op je brood als regisseur. Met *Malte Laurids Brigge* van R.M.Rilke zijn we heel erg lang bezig geweest omdat daarin ook kijken centraal staat. Rilke heeft in dit werk geprobeerd de dingen in hun complete omstandigheid te ervaren. Een centrale passage in *Malte* is het bekijken van de zes wandtapijten (in het Cluny-museum) die De Dame met de Eenhoorn afbeelden: elk tapijt toont één van de vijf zintuigen en het zesde heet *A mon seul désir*. Een detail daaruit heb ik op het programmablaadje gezet omwille van de zachtheid en de tederheid van het gebaar dat ik daar zie. Voelen, kijken, ruiken, horen, proeven, daarover gaat het. Als je voelt hoe je zit, dan ben je even met jezelf bezig en ben je even afwezig. Als je dat combineert met naar een ander te kijken, met de geluiden en de sfeer in een ruimte waar te nemen, dan ontstaat er zoiets als die afwezige aanwezigheid.

Er zit ook een grote verkleedscène in het boek: Malte kleedt zich met kleren die hij in oude kasten vindt; hij kijkt in de spiegel en wordt langzamerhand wat hij aangetrokken heeft. Daar heb ik altijd van gehouden: kleren over elkaar aantrekken en daarin verward raken, je verkleeden en je vereenzelvigen met wie je bent in die kleren. Er zit ook veel over dood in die tekst en dood is een aan mij welbestede onderwerp. Het woord 'het heengaan' stond in Rilke. We hadden ook andere titels *Let's talk about the death of kings*. Wat mijn oorspronkelijke idee was, was dat serieus nemen van wat je over de wereld denkt. Ik heb heel lang gedacht dat het over het verlangen ging. "Wie ben ik?", "Wie zal ik worden?", "Hoe zal ik doodgaan?". Het is op de leeftijd

Men zal moeite hebben, mij ervan te overtuigen, dat de geschiedenis van de Verloren Zoon niet de legende is van hem, die niet bemind wilde worden. Toen hij nog een kind was, hielden allen in huis van hem. Hij werd groter en gewende aan de weke liefde van hun hart, omdat hij een kind was.

Maar als knaap wilde hij zijn aanwensels kwijtraken. Hij zou het niet hebben kunnen zeggen, maar als hij buiten rondwaalde de gehele dag en zelfs de honden niet meer mee wilde hebben, dan was dat, omdat ook zij van hem hielden; omdat in hun bliken aandacht was en deelneming, verwachting en bezorgdheid; omdat men ook volgens hen niets kon doen, zonder blij te maken of te kwetsen. Wat hij echter toenmaals bedoelde, dat was de innige onverschilligheid van zijn hart, die hem soms vroeg, in de velden, met zulk een zuiverheid aangreep, dat hij hard begon te lopen, om tijd noch adem te hebben, om niet meer te zijn dan een licht ogenblik, waarin de morgen tot bewustzijn komt.

Het geheim van nog nooit geleefd te hebben breidde zich voor hem uit. Onwillekeurig verliet hij het voetpad en liep verder het veld in met uitgestrekte armen, alsof hij in deze breedte verscheidene richtingen tezamen kon bemachtigen. En dan wierp hij zich ergens achter een heg neer en niemand sloeg acht op hem.(...) Alleen ellendig, dat je dan terug moest naar huis.(...) Allen zullen in de huiskamer zijn en de deur hoeft maar open te gaan, of zij kijken in zijn richting. Hij blijft in het donker, hij wil wachten tot zij vragen. Maar dan komt het ergste. Zij grijpen hem bij zijn handen, zij